

Кам'яний гість

Олександр Пушкін

Перекладач: М. Вороний

L e p o r e l l o:

O statua, gentilissima

Del gran' Commendatore!

...Ach, padrone!

"Don Giovanni"*

СЦЕНА ПЕРША

Дон Гуан і Лепорелло.

Дон Гуан

Тут ночі діждемося. Ах! До брами

Мадрида ми нарешті добулись.

Вже хутко я по вулицях знайомих

Помчусь, плащем свої закривши вуса,

А капелюх насунувши на брови.

Як думаєш: так не пізнають мене?

Лепорелло

Авжеж, пізнати Дон Гуана трудно!

Таких як він — безодня!

Дон Гуан

Ти жартуєш?

Та хто ж мене впізнає?

Лепорелло

Перший сторож,

Гітана, або п'яний музикант,

Або свій брат — нахабний кавалер

В плащі і з шпагою наготові.

Дон Гуан

Малий в тім клопіт — хай пізнають! Тільки б
Мене не зúспів сам король, а втім
Нікого я в Мадриді не боюсь.

Лепорелло

А завтра ж дійде і до короля,
Що Дон Гуан з заслання самовільно
В Мадрид явився, — що тоді, скажіть,
Він з вами зробить?

Дон Гуан

Відішле назад,
Вже, певно, голови мені не втнуть:
Ачей же, не злочинець я державний!
Мене він оддалив, мене ж любивши,
Щоб чистий спокій вже дала мені
Родина вбитого.

Лепорелло

Ага! Ну то-то ж!
Сиділи б ви собі спокійно там!

Дон Гуан

Слуга покірний! Я там ледве-ледве
З нудьги не вмер. О Боже! Що за люди!
Що за земля! А небо? — Наче дим.
Що ж до жінок? Та я не заміняю,
Чи тямиш ти, мій глупий Лепорелло,
Останню в Андалузії селянку
На їх красунь найперших. Спочатку
Вони мені сподобались очима
Блакитними та білизнаю тіла,
Та скромністю, найбільше ж — новиною.
Та, слава Богу, хутко схаменувся:
Побачив я, що з ними гріх і знатись;

Життя нема в них — все ляльки воскові.
А наші, наші!.. Постривай, це місце
Знайоме нам: чи ти пізнав його?

Лепорелло

Як не пізнати? Монастир Антонів
Я добре тямлю. Ви сюди вчашали,
А коней пильнував я в цім гаю, —
Проклята, вам скажу, повинність. Ви
Миліше тут свої часи збавляли,
Ніж я, повірте.

Дон Гуан

(замислено)

О Інеза бідна!
Її нема вже! Як її любив я!

Лепорелло

Інеза! Чорноока... Пам'ятаю!
Три місяці ви добре залицялись
До неї, поки вам поміг лукавий.

Дон Гуан

Ночами... в липні... Незвичайна милість
В її сумному погляді була
І в рисах помертвілих уст. Це дивно.
Здається, Лепорелло, за красуню
Її ти не вважав. І дійсно — мало
Краси правдивої було в ній. Очі,
Лиш очі й погляд... погляду такого
Я вже ніколи не стрічав! А голос
У неї тихий був, як у слабої...
А чоловік її був лотр суворий —
Дізнавсь я пізно... О Інеза бідна.

Лепорелло

Та що ж! За нею зараз же були
Вже інші.

Дон Гуан

Правда.

Лепорелло

А живі-здорові
Як будемо, ще інші будуть.

Дон Гуан

Певно.

Лепорелло

Котру ж тепер шукати ми підем
В Мадридї?

Дон Гуан

О, Лауру! Впрост до неї
Біжу я стати перед очі.

Лепорелло

Добре.

Дон Гуан

До неї просто в двері; а як хто
Вже є у неї — вилетить вікном.

Лепорелло

Звичайно. Ну, розвеселились ми.
Недовго нас покійниці тривожать.
Хто йде до нас?

Входить чернець.

Чернець

Вона приїде зараз
Сюди. Хто тут? Ви люди донни Анни?

Лепорелло

Ні, ми самі собі пани. Ми тут
Гуляємо.

Дон Гуан

А ви кого ждете?

Чернець

На чоловікову могилу зараз
Прибуде донна Анна.

Дон Гуан

Донна Анна
Де Сольва! Як! Дружина командора,
Забив його... не пам'ятаю хто?

Чернець

Безсовісний, розпусний Дон Гуан,
Безбожник.

Лепорелло

Ого-го! Он як! Чутки
Про Дон Гуана докотились навіть
До мирного монастиря. Ченці
Хвалу йому співають.

Чернець

Може, вам
Знайомий він?

Лепорелло

Нам? Де там! Анітрохи.
А де ж тепер він?

Чернець

Тут його нема.
Він десь далеко звідси, на засланні.

Лепорелло

І слава Богові! Чим далі — краще.
Усіх би їх, розпусників, в один
Мішок та в море.

Дон Гуан

Що ти? Що ти мелеш?

Лепорелло

Мовчіть, це я навмисне...

Дон Гуан

Командора
Тут поховали?

Чернець

Тут. Йому дружина
Надгробок спорудила і щодня
Являється вона сюди самотньо
За упокій душі його молитись
І плакати.

Дон Гуан

Що за чудна вдова!
І непогана?

Чернець

Нас, ченців, жіноча
Краса приваблювати не повинна,
Але неправду говорити гріх:
Її краси чудесної не може
Не визнати й угодник.

Дон Гуан

Недарма
Небіжчик був ревнивий. Донну Анну
Він завжди під замком держав. Ніхто з нас
Не бачив її в вічі. Я б хотів
Поговорити з нею.

Чернець

Донна Анна
З мужчиною ніколи не говорить.

Дон Гуан

А з вами, отче мій?

Чернець

Це інша річ.
Зі мною розмовляє я чернець.
Та ось вона.

Входить донна Анна.

Донна Анна

Мій отче, відчиніть.

Чернець

В ту ж мить, сеньйоро — я на вас чекав.

Донна Анна йде за ченцем.

Лепорелло

Ну що, яка?

Дон Гуан

Її не видко зовсім
Під удовиним чорним покривалом.
Вузеньку п'ятку ледве я помітив.

Лепорелло

Доволі з вас. Уява за хвилину
Вам домалює решту, бо у вас
Вона жвавіша, ніж у маляра.
Вам все одно, з чого б не починати —
Чи з брів, чи з ніг.

Дон Гуан

А знаєш, Лепорелло,
Я з нею познайомлюсь.

Лепорелло

(про себе)

Ну, от маєш!
Цього ще треба! Чоловіка вбив,
Ще й на вдовині сльози подивитись
Йому кортить. Безсовісний!

Дон Гуан

Вже й смерклося.
Ще поки місяць не зійшов над нами
І в світлий присмерк тьму не обернув,

Ми ввійдемо в Мадрид.

Лепорелло

Іспанський гранд,
Мов злодій, ночі жде, боїться світла!
От прокляте життя! Чи довго буду
З ним борюкатись я? Вже й сил нема!

СЦЕНА ДРУГА

Кімната. Вечеря у Лаури.

Перший гість

Лауро, присягаюсь, ще ніколи
Так досконало гарно ти не грала!
Як ти чудово зрозуміла роль!

Другий

А як розвинула! З якою міццю!

Третій

З яким мистецтвом!

Лаура

Так, мені сьогодні
Вдавалось кожне слово, кожний рух.
Я вільно віддавалася натхненню,
Слова лились, немовби їх родила
Не пам'ять боязка, а серце...

Перший

Правда.
Тобі ще й досі блиском грають очі
І лиця паленіють — не згасає
Твій захват. О Лауро, не давай

Йому минути марно. Заспівай, Лауро,
заспівай що-небудь.

Лаура

Дайте
Мені гітару.

(Співає)

Всі

Bravo! Bravo! Чудо!..
Розкішно!

Перший

Дякуємо, чарівнице!
Ти серце пориваєш. З насолод
Життя хіба одно кохання дужче
За музику. Але й саме кохання —
Це теж мелодія. Поглянь: дон Карлос,
Твій гість похмурий, як він зворушився!

Другий

О що за звуки! Скільки в них душі!
Чиї слова, Лауро?

Лаура

Дон Гуана.

Дон Карлос

Що? Дон Гуан!

Лаура

Їх склав колись для мене
Мій вірний друг, мій вітрогон коханий.

Дон Карлос

Твій Дон Гуан — безбожник і поганець,
А ти — дурна!

Лаура

Чи збожеволів ти?
Та я тебе звелю ось зараз слугам
Зарізати, хоч ти іспанський гранд.

Дон Карлос

(встає)

Клич їх!

Перший

Лауро, годі! Не лютуй,
Дон Карлосе. Вона... вона забула...

Лаура

Що? Що на чеснім поєдинку брата
Його забив Гуан? А справді шкода,
Що не його самого.

Дон Карлос

Я дурний,
Що запалився.

Лаура

А! Признався сам,
Що ти дурний, — ну, згода.

Дон Карлос

Винен я!

Даруй, Лауро. Знаєш: я не можу
Спокійно чути це ім'я...

Лаура

Хіба

Тому я винна, що ім'я це вісить
У мене раз у раз на язиці?

Гість

Ну, а тепер, на знак, що в серці гніву
На нього ти не маєш, заспівай
Нам ще, Лауро?

Лаура

Добре, на прощання.
Не рано — ніч уже. Що ж заспівати?
А! Слухайте.

(Співає)

Всі

Незрівнянно, розкішно!..

Лаура

Добраніч вам, панове.

Гості

На добраніч,
Лауро!

Виходять. Лаура зупиняє дона Карлоса.

Лаура

Ти, шалений, залишись.

Сподобався мені ти, Дон Гуана
Ти нагадав мені, коли налаяв
Мене і з скреготом затиснув зуби.

Дон Карлос

Щасливий! Ти його кохала?

Лаура потакує рухом.

Дуже?

Лаура

О, дуже.

Дон Карлос

І тепер кохаєш?

Лаура

Зараз?

Ні, не кохаю. Двох мені не можна
Кохати. Я тепер тебе кохаю.

Дон Карлос

Скажи, Лауро, скільки літ тобі?

Лаура

Вже вісімнадцять літ.

Дон Карлос

Ти молода...

І будеш молодію ще літ п'ять
Чи шість. Навколо тебе ще літ шість
Вони юрбою тиснутися будуть,
Тебе голубити і милувати,

Носити подарунки дорогі,
Вітати серенадами нічними
І один одного на перехрестях
Вночі за тебе убивати будуть.
Та час мине — і очі западуть,
І зморщені повіки почорніють,
І сивина блисне в твоїй косі,
І називатимуть тебе старою,
Тоді що скажеш ти?

Лаура

Тоді... Навіщо
Про це гадати? Що то за розмова?
Чи в тебе все такі думки? Прийди
І відчини балкон. Як тихо в небі!
Повітря тепле не зрухнеться. Ніч
Цитриною і лавром пахне. Місяць
Блищить яскраво в темній та густій
Блакиті, і гукають вартові
Протягло: "Ясно!.." А далеко деś
На півночі — в Парижі, — може, небо
Сповите хмарами, і дощ іде,
І дме холодний вітер. А що нам,
Що нам до того? Карлосе мій, слухай:
Я вимагаю — усміхнись до мене.
Ну то-то ж!

Дон Карлос

Любий демон!

Стукають.

Дон Гуан

Гей, Лауро!

Лаура

Хто там? Чий голос?

Дон Гуан

Відчини...

Лаура

Невже!

О Боже мій!..

(Відчиняє двері)

Входить Дон Гуан.

Дон Гуан

Вітаю...

Лаура

Дон Гуан!

(Лаура кидається йому на шию)

Дон Карлос

Як? Дон Гуан!..

Дон Гуан

Лауро, друже мій!..

(Цілує її)

Лауро, хто у тебе?

Дон Карлос

Я — Дон Карлос.

Дон Гуан

От зустріч несподівана! Я завтра
Весь до твоїх послуг...

Дон Карлос

Ні, зараз, зараз.

Лаура

Дон Карлосе, вгамуйтеся. Ви у мене,
А не на вулиці. Ідіть, будь ласка.

Дон Карлос

(не слухаючи її)

Я жду. Ну що ж? Адже ж ти шпагу маєш.

Дон Гуан

Якщо тобі скортіло — дуже прошу.

Б'ються.

Лаура

Ай, ай! Гуане!

(Кидається на ліжку)

Дон Карлос падає.

Дон Гуан

Край. Вставай, Лауро!

Лаура

Що там? Убитий! І в моїй кімнаті!
Чудово! Що ж мені тепер робити,
Гульвісо, дияволе? Куди ж його

Я викину?

Дон Гуан

Та, може, він живий ще.

(Оглядає тіло)

Лаура

Якраз, живий! Дивись, проклятий! Просто
У саме серце ткнув його — не схибив;
І кров не йде з трикутної уразки,
А вже не дише — добре?

Дон Гуан

Що робить?
Він сам того хотів.

Лаура

Ех, Дон Гуане,
Аж прикро. Вічні фіглі та пригоди!..
А все, мовляв, — не винен. Звідки ти?
Давно вже тут?

Дон Гуан

Я тільки ось приїхав,
І то тихцем, мене ще не простили.

Лаура

І зараз же згадав свою Лауру?
Як так, то добре. Тільки ні, не вірю.
Ти поуз двір мій випадково йшов
І дім забачив.

Дон Гуан

Ні, моя Лауро,
Спитайся Лепорелло. Я спинився
Край міста в підлії Венті. Я Лаури
В Мадриді йшов шукати.

(Цілує її)

Лаура

Друже мій!
Чекай... при мертвому? Що з ним робити?

Дон Гуан

Облиш його. Удосвіта раненько
Я винесу його під опанчею
І покладу на перехресті...

Лаура

Тільки
Дивись, щоб не побачили тебе.
Як добре ти зробив, що на хвилину
Пізніш явився. В мене тут твої
Приятелі вечеряли. Ось тільки
Пішли вони. Якби ти їх застав!

Дон Гуан

Лауро, і давно його ти любиш?

Лаура

Кого? Ти сниш.

Дон Гуан

Ні. А признайся, скільки
Разів мене ти зрадила тоді,
Як не було мене?

Лаура

А ти, гульвісо?

Дон Гуан

Скажи ж... Ні, поговорим опісля.

СЦЕНА ТРЕТЯ

Пам'ятник командора.

Дон Гуан

Все йде на краще. Ненароком вбивши
Дон Карлоса, я чернецем смиренным
Сховався тут — і бачу кожний день
Мою вдову прекрасну, і, здається,
Запав їй в око. До цього часу
Поводились ми чемно і пристойно,
Але сьогодні зважусь на розмову.
Пора. Як я почну? "Насмілюсь..." Ні...
"Сеньйоро..." Ет! Що в думку навинеться,
То і скажу, без намислу, як справжній
Імпровізатор пісні про кохання...
Вже час би їй приїхати. Без неї,
Я думаю, нудьгує командор.
Яким тут велетнем він виглядає!
Які рамена! Що за Геркулес!
А сам, небіжчик, був малий та хирий!
Тут він, зіп'явшись на ногах, не міг би
До свого носа руку дотягти.
Коли за Ескур'ялом ми зійшлись,
Наткнувся він на шпагу і завмер,
Немов на шпильці коник польовий.
А вдачі він був гордої, крутої
І мав одважний дух... А! Ось вона.

Входить донна Анна.

Донна Анна

Він знову тут. Мій отче, вибачайте,
Що я порушила задуму вашу.

Дон Гуан

Я мушу в вас, сеньйоро, вибачення
Прохати. Може, я перешкоджаю
Печалі вашій вільно виливатись.

Донна Анна

Ні, отче мій, печаль моя в мені.
При вас мої благання можуть в небо
Смирено зноситись. Прохаю також
І вас до них свій голос прилучити.

Дон Гуан

Мені молитись з вами, донно Анно!
Не годен я доручення такого.
Я не посмію грішними устами
Святу молитву вашу повторяти.
Я тільки здалека дивлюсь на вас
З побожністю, коли, схилившись тихо,
Ви чорні кучері на мрамур білий
Розсиплете, — і бачиться, що тайно
На сей надгробок янгол прилетів.
В душі збентеженій я не знаходжу
Тоді молитви. Я дивуюсь німо
І думаю: щасливий той, чий мрамур
Зігріто подихом її небесним
І скроплено слізьми її кохання.

Донна Анна

Які чудні слова!

Дон Гуан

Сеньйоро!

Донна Анна

Що?

Мені... забули ви...

Дон Гуан

Що недостойний

Самітник я? Що грішний голос мій

Тут не повинен гучно розтинатись?

Донна Анна

Мені здалося... Я не зрозуміла...

Дон Гуан

Ах, бачу: ви про все, про все дізнались!

Донна Анна

Про що дізналась?

Дон Гуан

Так, я не чернець...

Край ваших ніг пробачення благаю.

Донна Анна

О Боже! Встаньте, встаньте!.. Хто такий ви?

Дон Гуан

Нещасний, жертва марного чуття!

Донна Анна

О Боже мій! І тут, при цьому гробі!

Лишіть мене!..

Дон Гуан

Хвилину, донно Анно!
Одну хвилину!

Донна Анна

Що, як зайде хто!

Дон Гуан

Ні, ґрати замкнені. Одну хвилину!

Донна Анна

Ну? Що? Чого жадаєте ви?

Дон Гуан

Смерті!
О, хай край ваших ніг умру я зараз,
Хай бідний прах мій тут же поховають,
Не обік праху, милого для вас,
Не тут, не близько, далі, там де-небудь
Біля дверей, край самого порога.
Щоб каменя мого могли торкнутись
Ви легкою ногою чи убранням,
Коли сюди, на цей надгробок гордий,
Ви прийдете, щоб кучері схиляти
І лити сльози.

Донна Анна

Ви ума збулися!

Дон Гуан

Хіба бажати смерті, донно Анно,
То знак безумства? О, коли б я був
Безумцем, я б хотів живим лишитись,
Я б мав надію ніжною любов'ю

Порушити вам серце; о, якби
Я був безумцем, я б тоді всі ночі
Простоював перед балконом вашим,
Я б серенадами ваш сон тривожив,
Не став би я ховатись — навпаки,
Старався б вам потрапити на очі;
Якби я був безумцем, я б не став
Свої страждання зносити безмовно...

Донна Анна

То це ви мовчите?

Дон Гуан

Ах, донно Анно,
Це випадок, це випадково сталось,
Що вихопився я, а то моєї
Сумної таємниці ви не знали б
Ніколи в світі...

Донна Анна

І давно мене ви
Кохаєте?

Дон Гуан

Давно чи ні — не знаю,
Але відтоді, лиш я склав ціну
Хвилинному життю, відтоді тільки
Я зрозумів, що значить слово "щастя".

Донна Анна

Ідіть собі — ви чоловік непевний.

Дон Гуан

Непевний! Чим?

Донна Анна

Я слухать вас боюсь.

Дон Гуан

Я змовкну, тільки не женіть того,
Для кого образ ваш одна відрада.
Я не таю в душі палких надій.
Нічого не жадаю, тільки вас
Я мушу бачити, коли судилось
Мені життя.

Донна Анна

Ідіть — не місце тут
Таким словам, таким безумствам... Завтра
Прийдіть до мене; і коли на Бога
Присягнетесь поводитись зі мною
З повагою, я вас прийму, але...
Увечері, пізніш... Як повдовіла,
З того часу не бачу я нікого...

Дон Гуан

Ви янгол, донно Анно! Хай Господь
Утішить вас, як ви самі сьогодні
Утішили нещасного!..

Донна Анна

Ідіть же.

Дон Гуан

Одну хвилинку ще.

Донна Анна

Ні, треба, мабуть,
Самій піти... До того ж і моління

На ум не йде. Ви світськими річами
Мене розважили; від них вже ухо
Моє давно-давно відвикло. Завтра
Я вас прийму...

Дон Гуан

Ще вірити не смію,
Не смію щастю я своєму віддатись!
Я завтра вас побачу... І не тут,
Не крадькома!

Донна Анна

Так, завтра, завтра.
Як вас зовуть?

Дон Гуан

Дієго де Кальвадо.

Донна Анна

Прощайте, дон Дієго.

(Виходить)

Дон Гуан

Лепорелло!

Лепорелло входить.

Лепорелло

Чого вам треба?

Дон Гуан

Любий Лепорелло!
Я... я щасливий! Завтра! Чуєш? "Завтра

Увечері, пізніш"! Мій Лепорелло,
Вже завтра!.. От що, приготуй мені...
Я, мов дитя, щасливий!

Лепорелло

Донна Анна
Далась на мову? Пару слів ласкавих
Вона до вас промовила, чи, може,
Її ви поблагословили?

Дон Гуан

Ні,
Мій Лепорелло, ні! Вона у себе
Побачення, побачення мені
Призначила!

Лепорелло

Невже? О вдови, вдови!
Всі ви одної вдачі.

Дон Гуан

Я щасливий!
Співати хочу, світ увесь обняти!

Лепорелло

А командор? Що скаже він про це?

Дон Гуан

Ти думаєш, він буде ревнувати?
Вже певно ні: він чоловік розумний,
І як умер, з того часу притих.

Лепорелло

Ні, ви погляньте на його стату́ю.

Дон Гуан

Що ж?

Лепорелло

Ніби дивиться вона на вас
І сердиться.

Дон Гуан

Іди лиш, Лепорелло,
Проси її ласкаво завітать
До мене, ні, до донни Анни завтра.

Лепорелло

Статую в гості кликати! Навіщо?

Дон Гуан

Вже ж певно не для милої розмови.
До донни Анни запроси статую
Прийти пізніш увечері і стати
Біля дверей на варті.

Лепорелло

Ну й охота
У жарти вам заходити і з ким!

Дон Гуан

Іди ж.

Лепорелло

Але...

Дон Гуан

Іди.

Лепорелло

Преславна, пишна

Статує! Пан мій, Дон Гуан, покійно

Вас просить завітати... Ні, не можу,

Їй-богу, страшно.

Дон Гуан

Тхір! Ось я тобі...

Лепорелло

Чекайте. Пан мій, Дон Гуан, вас просить

Прибути завтра ввечері пізніш

До вашої дружини в дім і стати

Біля дверей...

Статуя киває головою на знак згоди.

Ай!

Дон Гуан

Що там?

Лепорелло

Ай, ай, ай!

Ай, ай!.. Умру.

Дон Гуан

Що сталося тобі?

Лепорелло

(киваючи головою)

Статуя... ай!

Дон Гуан

Ти кланяєшся?

Лепорелло

Ні,
Не я — вона!

Дон Гуан

Що за бредню верзеш ти!

Лепорелло

Підіть самі.

Дон Гуан

Ну, от дивись, нікчемо!

(До статуї)

Я, пане командор, прошу тебе
Прибути завтра до вдови твоєї,
Де буду я, і стати там на варті
Біля дверей. Що? Будеш?

Статуя киває знов.

Боже мій!

Лепорелло

А що? Чи я вам не казав...

Дон Гуан

Ходім.

СЦЕНА ЧЕТВЕРТА

Кімната донни Анни.
Дон Гуан і донна Анна.

Донна Анна

Я прийняла вас, дон Дієго! Тільки
Боюсь, що вам моя сумна розмова
Нудною буде. Бідна удова,
Я все свою утрату пам'ятаю:
Мішаю сльози з усміхом, мов квітець.
Що ж мовчите ви?

Дон Гуан

Тішуся безмовно,
В уяві, що на самоті зі мною
Прекрасна донна Анна. Тут — не там,
Не при надгробку щасного мерця, —
І бачу вас уже не на колінах
Перед холодним, мармуровим мужем.

Донна Анна

То ви ревниві, дон Дієго! Муж мій
І в гробі мучить вас.

Дон Гуан

Я не повинен
Вас ревнувати: ви його обрали.

Донна Анна

Ні, з дон Альваром взяти шлюб мені
Веліла мати. Ми були убогі,
А дон Альвар — багатий.

Дон Гуан

Щастя мав!

Скарби порожні він до ніг богині
Зложив — от чим досяг він раювання!
Якби я перше вас пізнав, як радо
Мій славний стан, багатства — все б віддав,
Все за єдиний ваш ласкавий погляд!
Скорявся б я небесній вашій волі,
Як раб! Всі ваші примхи я пізнав би,
Щоб їх запобігати, щоб життя
Вам чарівною казкою здавалось!
Але, на жаль, мені судилось інше!

Донна Анна

Дієго, досить! Слухаючи вас,
Я мимохіть грішу — мені не вільно
Кохати вас, бо удова повинна
І домовині вірною зостатись.
Коли б же знали ви, як дон Альвар
Мене кохав! О, дон Альвар вже певно
Закоханої дами не прийняв би
У себе в домі, будиши удівцем,
Він був би вірним шлюбному коханню.

Дон Гуан

Не мучте серця, донно Анно, вічним
Нагадуванням про свою дружину.
Доволі з мене кари, хоч на кару
Від вас і заслужив я, може.

Донна Анна

Чим?
Вас путами не зв'язано святими
Ні з ким, хіба не правда? Покохавши
Мене, ви проти мене й проти неба
Не винні.

Дон Гуан

Боже! Проти вас!

Донна Анна

Хіба

Ви винні проти мене? То скажіть же —
Чим?

Дон Гуан

Ні, ніколи!

Донна Анна

Що таке, Дієго?

Ви проти мене винні? Чим, скажіть.

Дон Гуан

Ні, ні, нізащо!

Донна Анна

Це, Дієго, дивно.

Я прошу вас, від вас жадаю...

Дон Гуан

Ні.

Донна Анна

А! Ось як ви моїй покірні волі,

А що мені ви зараз говорили?

Що ви б хотіли статъ моїм рабом.

Дієго, я розгніваюсь: кажіть,

Чим проти мене винні ви?

Дон Гуан

Не смію:

Тоді мене зненавидите ви.

Донна Анна

Ні, ні! Я вас заздалегідь прощаю,
Але я знати хочу.

Дон Гуан

Не бажайте
Страшну, убийчу таємницю знать.

Донна Анна

Страшну! Ви мучите мене, Дієго:
Я страх яка цікава, — що таке?
І як образити мене могли ви?
Я вас не знала. Ворогів у мене
Нема і не було. Убийник мужа
Один і є.

Дон Гуан

(про себе)

Іде до краю справа!
Скажіть мені: нещасний Дон Гуан
Вам не знайомий?

Донна Анна

Ні, його я зроду
Не бачила.

Дон Гуан

В душі у вас до нього
Є ворожнеча?

Донна Анна

З обов'язку честі.
Але ви одхиляєте мене
Від мого запитання, дон Дієго, —
Я вимагаю...

Дон Гуан

Що, якби зустріли
Ви Дон Гуана?

Донна Анна

Я б тоді злочинцю
Кинджал всадила в серце.

Дон Гуан

Донно Анно,
Де твій кинджал? Те серце ось.

Донна Анна

Дієго!
Що ви?

Дон Гуан

Я не Дієго — я Гуан.

Донна Анна

О Боже! Ні, цього не може бути,
Не вірю, ні...

Дон Гуан

Я Дон Гуан.

Донна Анна

Неправда.

Дон Гуан

Я твого мужа вбив і не шкодую,
І каяття в душі моїй нема.

Донна Анна

Що чую я? Ні, ні, не може бути.

Дон Гуан

Я Дон Гуан, і я тебе люблю!

Донна Анна

(падаючи)

Де, де я?... Ох!... Я млію, млію!

Дон Гуан

Небо!

Що з нею? Що з тобою, донно Анно!
Прокиньсь, опам'ятайся: твій Дієго,
Твій раб край ніг твоїх!

Донна Анна

Покинь мене.

(Мляво)

Ти, ти мій ворог: ти відняв у мене
Все, що в житті було...

Дон Гуан

Створіння любе!

Я всім готов удар мій відкупить,
До ніг припавши, жду твого наказу:
Звели — умру, звели — я дихать буду

Для тебе лиш...

Донна Анна

Так ось той Дон Гуан...

Дон Гуан

А правда, вам його намалювали
Злочинцем, нелюдом? О донно Анно,
Чутки ті, може, в дечому й правдиві;
На стомленім сумлінні, може, зла
Багато залягло; але відтоді,
Як вас побачив я, все одмінилось:
Здається, я на світ родився знов!
Вас полюбивши, я люблю чесноту —
І в перший раз смиренно перед нею
Згинаю, тремтячи, свої коліна.

Донна Анна

О, Дон Гуан, я знаю, — красномовний!
Я чула: він лукавий чоловік...
Ви, кажуть люди, — баламут безбожний,
Ви сутий демон. Скільки ви нещасних
Жінок звели?

Дон Гуан

Ні одної з них досі
Я не кохав.

Донна Анна

І я тому повірю,
Щоб Дон Гуан уперше закохався,
Щоб не шукав нової жертви він!

Дон Гуан

Якби я туманити вас хотів,

Чи я признався б і назвав би вам
Ім'я те, що не можете ви чути?
В чім тут ознаки намислу, лукавства?

Донна Анна

Хто розбере вас? Тільки ж як могли ви
Сюди прийти, вас тут могли впізнати —
І не минути б вам лихої смерті.

Дон Гуан

Що смерть? За мить побачення такого
Я без вагання дам життя.

Донна Анна

А як же
Ви звідси вийдете, необережний?

Дон Гуан

(цілує її руки)

І ви за долю бідного Гуана
В тривозі! Так ненависті нема
В душі твоїй небесній, донно Анно?

Донна Анна

Ох, Боже мій, якби ж то я могла
Ненавидіти вас! Але вже треба
Розстатись нам.

Дон Гуан

Коли ж, коли ми знову
Побачимось?

Донна Анна

Не знаю, коли-небудь.

Дон Гуан

А завтра?

Донна Анна

Де ж?

Дон Гуан

Ось тут.

Донна Анна

О Дон Гуане,
Яка на серце я слабка!

Дон Гуан

Тепер
На знак прощення мирний поцілунок...

Донна Анна

Іди, пора.

Дон Гуан

Один, холодний, мирний...

Донна Анна

Який настирливий! Та на вже, ось...

Стукають.

Що там за стук? Сховайся, Дон Гуане.

Дон Гуан

Прощай же, до побачення, кохана.

(Виходить і вбігає знову)

А!..

Донна Анна

Що тобі? А!..

Входить статуя командора.

Донна Анна падає.

Статуя

Я прийшов на заклик.

Дон Гуан

О Боже! Донно Анно!

Статуя

Кинь її,

Все скінчено. Дрижиш ти, Дон Гуане?

Дон Гуан

Я? Ні!.. Я запросив тебе і радий,

Що бачу.

Статуя

Руку.

Дон Гуан

Ось вона... О, тяжко

Стискає кам'яна його правиця!

Лиши мене, пусти, пусти ж бо руку!..

Я гину, край всьому, — о донно Анно!..

Западаються.

* Лепорелло: О любa статує великого Командора! О пане!

"Дон Жуан" (іт.).